

Liturgie Kom-in-de-kerk-dienst Emmen, 11 december 2016 Thema: voed het oud vertrouwen weder

Openingslied: **Psalm 122:1**

Votum

Vredegroet

Genade zij u en vrede van God onze Vader en van de Heer Jezus Christus.

Zingen: **Psalm 42:1,3** (oude berijming)

Gebed om verlichting met Gods Geest

Bijbellezing: **Psalm 42** (*gelezen door...*)

Zingen: **Psalm 27:3,4,7**

Preek

Amenlied: **Psalm 25:1,2,3,7** (oude berijming)

Dankgebed

Geloofsbelijdenis van Nicea

Zingen: **Gezang 119:1,3,5**

Inzameling van de gaven (*diakenen geholpen door...*)

Slotzang: **Gezang 79:1** (*geleerd door groep 7&8*) en **Gezang 10:6** (oude berijming = zelfde melodie)

Zegen

De HERE zegene u en Hij behoede u; de HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig; de HERE verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede. Amen

Volk van God, geliefde gemeente van Jezus Christus,
br/zr jonger of ouder, welkome gast, luisteraar/kijker thuis,

[dia1] Het touwtje uit de brievenbus...

Daarover ging het de afgelopen weken regelmatig in de media.

De 85-jarige oud-politicus en boekenschrijver [dia2] Jan Terlouw ontroerde in *DWDD* met zijn pleidooi voor minder wantrouwen en meer vertrouwen in elkaar.

Blijkbaar raakt Terlouw een gevoelige snaar, want z'n boodschap is door velen nageluisterd op *Youtube* en *Uitzending Gemist*.

Hij herinnert met dat simpele touwtje uit de brievenbus aan het vertrouwen dat er vroeger tussen mensen was, want je kon immers zomaar, zonder aanbellen, bij iemand binnen komen.

Voltooid verleden tijd? Nostalgie? Sentiment?

[dia3] Veel mensen – tachtigers, zeventigers, zestigers, hebben heimwee naar hoe het vroeger was.

Nostalgie, retro, naar een tijd die voorbij is, maar wel aantrekkelijk lijkt.

En anderen – vijftigers, veertigers, dertigers verlangen er stiekem naar.

Naar een tijd waarin de wereld [dia4] nog klein en overzichtelijk was: een kar die ratelt op de keien, een zandweg tussen koren door, het vee, de boerderijen...

Zonder al die drukte en stress van nu. Het pure, het ambachtelijke, het eerlijke.

Naar het veilige gevoel van thuis: [dia5] mama die er altijd is, papa die voor het avondeten thuis komt, samen om tafel, met spruitjes of boerenkool, rustig bidden en bijbellezen, en na afloop samen de vaat doen.

Naar echt tijd voor elkaar, een spelletje doen, een boek lezen bij de schemerlamp.

Niet gestoord door televisie of internet of telefoon, want die hangt nog aan de muur en zit vast aan een snoer...

Naar het veilige gevoel van de kerk: [dia6] in je ene hand de in vier stukjes gebroken pepermint, je andere hand in die van papa of mama. Het vertrouwde plekje in de kerkbank, waar je zo lekker tegen je ouders aan kon schuiven. De geur van oud hout en de eau d'cologne van de mevrouw naast je, van wie je ook altijd een hele wilhelminapepermunt kreeg als de dominee aan zijn tweede punt toe was. *Das war einmahl...*

Nu alleen nog herinnering, nostalgie, verlangen naar toen het allemaal nog zo eenvoudig en duidelijk was.

Je groeide op in je eigen zuil, [dia7] met de eigen school, en de eigen krant, en de eigen politieke partij, de eigen bakker en kruidenier, de eigen jongetjes en meisjes. Buiten die zuil keek je niet, verkeerde je niet, en trouwde je bij voorkeur ook niet.

Naar toen het allemaal nog vertrouwd voorspelbaar was: waar je ook naar de kerk ging, van Roodeschool tot aan Maastricht, je wist precies: na dit komt dat. Nu is het altijd maar weer afwachten wat er komt/wat er nu weer gaat gebeuren...

[dia8] Het voelt niet vertrouwt meer, niet veilig.

Je voelt je steeds minder thuis. Eenzaam in je gezin/familie, eenzaam in de kerk.

Ik hoor dat regelmatig – *al die veranderingen tegenwoordig. (Emmen: Nu weer met het avondmaal...)*

En ik hoor er pijn in, en verdriet. Heimwee en verlangen.

En weet u, ik ben inmiddels de 50 gepasseerd, dan ga je dat zelf ook steeds meer krijgen: *het gaat allemaal wel erg snel...*

En ook ik maak me zorgen over de vervlakking en verlauwing, dat mensen zo weinig meer weten, dat het bezoek aan de kerkdiensten zo enorm snel afneemt, de vrijblijvendheid die er is, dat er zo weinig trouw meer is, dat de vrouw misschien ook in onze kerken in het ambt komt...

Ik betrap me erop dat ik mezelf steeds vaker afvraag: is dit mijn kerk nog wel?

[dia9] *Voed het oud vertrouwen weder* – is dat het sentiment van een ouderwordende generatie?

Er staan veel wijze lessen in de Bijbel, maar als het om sentiment gaat springt

Prediker 7:10 er toch altijd weer uit: [dia10] *Zeg niet: hoe komt het dat dat de vroegere tijden beter waren dan deze? Want niet uit wijsheid zoudt gij aldus vragen.*

Was vroeger alles beter? Natuurlijk niet; misschien voelt het zo, maar het is niet waar.

Je onthoud de mooie dingen, een dierbare herinnering, maar bent de rafelranden en scheuren vergeten. [dia11]

Moeder-altijd-thuis is wel een mooie geromantiseerde herinnering, maar vergeet niet dat er toen vaak in huis ook veel meer moest gebeuren; en tegelijk: hoe vaak heb ik niet gehoord hoe het moeders speet dat ze niet hadden kunnen of mogen doorleren in het vaak waar ze goed in waren?

Vader-thuis-bij-het-eten is wel een mooie geromantiseerde herinnering, maar vergeet niet dat hij vaak meteen na z'n korte dutje na de maaltijd (met de krant over z'n hoofd) weer op pad moest voor de kerkenraad, het huisbezoek, of een andere vergadering.

En dat vertrouwd gevoel in de kerkbank is een mooie geromantiseerde herinnering, maar vergeet niet dat het er achter gesloten deuren heftig aan toe kon gaan, tot diep in de nacht, en dat er heel wat kerkstrijd is gestreden en geleden, met evenzovele scheuringen tot gevolg, in kerken en families, waardoor je het op de verjaardagsvisites 'om de lieve vrede wil' vooral niet over de kerk moest hebben. Wees eerlijk: als het om vroeger gaat, is er ook heel veel waar je *niet* graag aan terugdenkt...

[dia12] Wat me de laatste tijd bezighoudt, is, hoe het kan, dat we in het meest-welvarende deel van de wereld wonen, met de beste voorzieningen voor arm en rijk: er is niemand die honger hoeft te lijden, niemand die geen huis of geen kleren heeft, er is hier niemand die om z'n geloof wordt vervolgd – ga 's niet eens zo heel ver hier vandaan, of praat met vluchtelingen/asielzoekers en ontdek hoe anders dat kan...

[dia13] hoe het toch kan dat we hier struikelen over onze spullen, en de winkels uitpuilen van troep die we totaal niet nodig hebben, en waar we voor elk wissewasje naar de dokter kunnen, voor 't grootste deel nog vergoed ook...

[dia14] hoe het kan dan dat zoveel mensen zich hier en nu toch zo ongelukkig voelen, zo miskent en gepasseerd, zo onveilig, en boos zijn en schelden op een ander, het vertrouwen kwijt zijn en gevoed worden door wantrouwen, anderen overal de schuld van geven, en zelf in de slachtofferrol vluchten?

[dia15] Dat beeld dat Jan Terlouw koos, van dat touwtje uit de brievenbus, is heel mooi. En ik geloof dat hij een oprecht verhaal hield en dat het zijn welgemeende verlangen is het vertrouwen in de samenleving terug te krijgen.

Alleen, hij vergeet twee dingen. Allereerst dat dat touwtje natuurlijk óók geromantiseerd is. Want niet bij alle mensen hing er zo'n touwtje uit de bus, en bij de meeste mensen lang niet altijd. En natuurlijk werd er ook misbruik van gemaakt, en was het een veel te makkelijk binnen komen voor inbrekers die er ook toen heus al waren.

Maar het allerbelangrijkste wat hij vergeet is, dat zeker ook zijn eigen partij D66 er als ultraliberale partij aan heeft bijgedragen dat de samenleving geïndividualiseerd is, en vooral: van God losgezongen.

Niet langer een of andere godheid, niet langer een samenhangend verband, maar

[dia16] IK – de individuele mens zelf, moest de maat van alle dingen worden.

Volstrekt autonoom moet de IK-mens kunnen beschikken over de invulling van zijn eigen leven, van ver voor de geboorte tot vlak over zijn dood.

We leven niet voor wij/de ander, we leven allereerst en vooral voor IK/onzelf – dat is het motto geworden van de westerse mens in onze tijd.

Is het raar dat in zo'n samenleving mensen mekaar niet meer vertrouwen?

Dat kun je toch verwachten, als het in deze wereld alleen om MIJ en MIJN welbevinden gaat?!

Daarbij getuigt het van een veel te optimistische kijk op de mens, het idee dat je vanuit jezelf goed bent en goed kunt doen.

Dat is niet waar; het kwade zit diep in iedere mens zelf.

En dat kwade moet tegengehouden en beteugeld worden.

Het is niet waar dat die IK altijd gelijk heeft.

Daarom kan je die IK niet zomaar z'n gang laten gaan, en laten doen waar hij zin in

heeft of zich goed bij voelt.

Nee, die IK zal aangesproken moeten worden op dat er ook een WIJ is, dat er ook anderen zijn, en dat er MEER is, zoals waarden en normen.

Met ons jaarthema [dia17] *Wat bezielt jou?* zijn we dus ontzettend actueel!

Want die vraag: *Wat bezielt jou*, heeft in zich dat je niet alleen boodschap hebt aan jezelf, maar net zo goed aan een ander.

Het gaat uit van de (hopelijk werkelijke, integere) belangstelling *in die ander*.

Van de (hopelijk welgemeende, oprechte) interesse in hoe *die ander* denkt en doet, wat zijn/haar diepste drijfveren zijn.

Dat is de reden waarom je in gesprek gaat met elkaar. Open en eerlijk.

Dat je niet gaat wijzen, of afwijzen, niet oordelen, of veroordelen, niet voor een ander gaat invullen, maar praten – elkaars nieren proeven: wat bezielt jou?

Tegelijk houdt het natuurlijk ook in, en dat is wezenlijk, dat jij jezelf *ook door die ander* laat aanspreken en bevragen en misschien zelfs corrigeren...

En dat in de gezindheid van Christus, bescheiden, waarbij je de ander hoger acht dan jezelf (Filippenzen 2:3v).

Christenen weten als geen ander (dat zou ik elk geval zo moeten zijn) dat het in de wereld niet om hen draait maar om God.

En dat, omdat ieder mens zondig is, ze sturing, leiding en correctie nodig hebben.

Maar helaas zie je ook onder christenen en zie je ook in de kerk, steeds meer [dia18] individualisme.

– Mensen die op zondag naar de kerk gaan, er hun dingetje doen/halen, en dan zo snel mogelijk weer vertrekken. Ze groeten vriendelijk, maar verder hebben ze weinig boodschap...

– Mensen die zo af en toe 's, als ze er zelf behoefte aan hebben, en niet al te moe zijn van de vorige nacht, en zin hebben naar de kerk gaan. Maar dan moet het niet al te mooi weer zijn, moet er geen sport op tv zijn, en niet die bepaalde dominee voorgaan...

– Mensen die andere gemeenteleden, die altijd vlakbij hen in de kerk zaten, al een tijdje missen, maar daar verder geen aandacht aan besteden – want 'ze zullen wel...'; of anders: 'ze zien me aankomen...'

– Mensen die maar weinig meer in de kerk komen en niet mee doen aan andere activiteiten, en die daarop – soms vriendelijk, soms bot – bevraagd worden, maar dan zoiets hebben van 'zeg, waar bemoei jij je mee'...

– Mensen die weinig kunnen met de prediking: zo weinig diepgang, of juist veel te moeilijk, je hebt er gewoon niks aan...

– Mensen die liturgisch afhaken, met altijd maar weer dat orgel en die psalmen, of juist steeds vaker *Opwekking* en de muziekgroep, al die fratsen erbij voor kinderen dit en kinderen dat, (nu weer dat gaande avondmaal – als we dat hebben kom ik

gewoon niet...)

Dat is toch ook allemaal individualisme? Waarbij u en uw mening als de maat van alle dingen wordt genomen en uzelf op de troon zit?

[dia19] *Voed het oud vertrouwen weder* – gaat het dan om 'alstublieft, laat alles weer worden zoals het vroeger was? Gaat het dan om het voeden van sentiment? De dichter van Psalm 42 zit er diep in – hij smacht er naar iets van God te merken. En hij huilt van verdriet omdat de mensen om hem heen ook niks van God merken. Weemoed vult hem als hij denkt aan vroeger: zo mooi, zo heerlijk: meelopen in en grote stoet die optrekt naar het huis van de HERE – *Kom ga met ons en doe als wij!* Maar nu? Kreunend, steunend, zuchtend...

Alstublieft: voed het oud vertrouwen weder...

Laat het alstublieft weer worden zoals het vroeger was... ja? Gaat het daar om?

Nee, daar gaat het niet om.

Het gaat niet om sentiment, om een veilig vertrouwt gevoel.

Het gaat om wat écht houvast geeft: [dia20] het gaat om God.

Hij moet weer centraal komen – niet IK, niet mijn heimwee, niet mijn gevoel.

Nee, de HERE moet weer in het centrum staan, alles moet weer om Hem draaien, omdat alles ook om Hem drááit!

Zoek in 's hoogsten lof uw lust!

Vestig je hoop op God.

Het gaat om Hem. Wij zijn hier voor Hem.

Hier op aarde – hier in de kerk – wel leven voor Hem.

We zoeken zijn eer en glorie.

We kijken hoe we Hem het beste kunnen grootmaken en dienen.

GOD is mijn vertrouwen. *GOD* is mijn oud vertrouwen!

Zijn sombere, melancholische en sentimentele gevoel laat de dichter niet de vrije loop, hij koestert die niet, wentelt zich er niet in om, blijft er ook niet in hangen. Nee de dichter spreekt zichzelf vermanend/corrigerend toe: *wat ben je bedroefd mijn ziel en onrustig in mij – vestig je hoop op God! – eens zal ik Hem weer loven, mijn God die mij ziet en redt.*

Dat is het probleem van tegenwoordig, het probleem van hier en nu, dat we veel teveel met onszelf bezig zijn, en veel te weinig met God.

Veel te veel met IK: wat vind IK, wat voel IK? Zie je MIJ wel?

En veel te weinig met God: wat vindt GOD? Wat doet GOD? Zie je GOD wel?

Dat is het probleem: dat onze werkelijkheid steeds meer van God los gezongen is, dat God een hobby is gemaakt van een paar onnozele fanatiekelingen – prima voor achter je voordeur, *maar dan wel graag zonder touwtje uit de brievenbus!*

Achter je eigen voordeur mag je geloven wat je wil, maar val anderen daar in het

publieke leven niet mee lastig, en stel vooral geen vragen, en bemoei je nergens mee, en laat iedereen vooral z'n eigen gang gaan...

En zo is het ook voor kerkmensen, voor welwillende christenen, steeds lastiger geworden God te verbinden met hun gewone leven.

God is fijn voor op zondag, maar op maandag t/m zaterdag is Hij toch wel lastig soms hoor...

Om het oud vertrouwen te voeden moeten we [dia21] terug naar de Bron, naar onze oorsprong, naar waar wij vandaan komen: terug naar God.

Is het nodig dat we elkaar rondom die Bron weer ontmoeten, en in de ogen kijken, (avondmaal vieren!) en elkaar van harte liefhebben en dienen.

Is het nodig dat GOD weer in het middelpunt komt, met het verlangen – niet om alles te laten zoals het is, of zoals het vroeger was – maar om steeds meer te worden zoals Hij ons heeft bedoeld – en daarom dus steeds weer te vernieuwen!

En waar ik dan echt van schrik is, dat er gemeenteleden zijn, met wie ik deze preek heb voorbereid, die op de vraag 'welke rol of taak ziet u voor uzelf om het oud vertrouwen weer te voeden?' zeggen: 'mijn taak is voorbij'.

Dat kan niet! Dat mag niet! Dat zou funest zijn!

Zet u zelf alstublieft niet op een zijspoor, trek u niet terug op een eiland of in een museum vol nostalgische herinneringen; geef anderen niet de indruk dat ze u wel kunnen missen, dat u niet meer nodig bent, dat 'het uw tijd wel zal duren', dat 'ze toch niet naar u luisteren'.

Om als gemeente werkelijk lichaam van Christus te zijn, is iedereen nodig, zijn alle generaties nodig.

Daarom, alstublieft, voed uw oud vertrouwen weder in GOD. [dia22]

En hang dat touwtje uit uw brievenbus, als een uitnodiging naar de generaties onder u, niet om te vertellen hoe goed en hoe veel beter het vroeger allemaal was, maar wel om vertellen hoe groot GOD is, en wat HIJ gedaan heeft in uw leven, en hoezeer GOD het waard is om te geloven en te vertrouwen, en hoezeer GOD alle eer en lof en aanbidding toe komt.

Laten we zo samen met alle heiligen het oud vertrouwen weder voeden – het oud vertrouwen in *GOD, die trouw houdt tot in eeuwigheid en nooit laat varen het werk van zijn handen.*

Amen

[dia23]